

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0504U000681

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-12-2004

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шокуров Михайло Вікторович

2. Shokurov Mihail Viktorovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 04.00.22

Назва наукової спеціальності: Геофізика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 30-11-2004

Спеціальність за освітою: 7.090801

Місце роботи здобувача: Морський гідрофізичний інститут НАН України

Код за ЄДРПОУ: 03534386

Місцезнаходження: 99011, м. Севастополь, вул. Капітанська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д50.158.02

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Морський гідрофізичний інститут НАН України

Код за ЄДРПОУ: 03534386

Місцезнаходження: 99011, м. Севастополь, вул. Капітанська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 37.23.02

Тема дисертації:

1. Дослідження великомасштабних процесів в системі океан-атмосфера та їх впливи на регіональні особливості клімату України
2. Research of large-scale processes in the ocean-atmosphere system and their influences on regional Ukraine climate features

Реферат:

1. У роботі досліджені великомасштабні процеси в системі океан-атмосфера - Північно-Атлантичне коливання, Ель-Ніньо-Південне коливання в Тихому океані, міждесятирічні кліматичні процеси в Атлантиці, що впливають на регіональний клімат України, а також особливості клімату України, що визначаються цими великомасштабними процесами. У дисертації досліджені взаємозв'язки між різними елементами явища Ель-Ніньо-Південне коливання, зв'язки аномалій температури поверхні з потоками тепла в Атлантичному океані, проаналізована мінливість клімату в Атлантичному океані на міждесятирічних масштабах. Досліджена сезонна нестійкість процесу взаємодії атмосфери та океану за допомогою характеристичних показників Ляпунова, показано, що в Тропічній зоні Тихого океану весняна нестійкість пов'язана з розвитком явища Ель-Ніньо. Досліджена проблема регіоналізації клімату України та Чорного моря з використанням біспектрального аналізу вивчене явище модуляції інтенсивності синоптичних процесів низькочастотними

процесами циркуляції атмосфери. Методом канонічного кореляційного аналізу досліджено для території України зв'язок опадів з атмосферною циркуляцією, який зумовлений модуляцією інтенсивності та траєкторій циклонів Північно-Атлантичним коливанням. Проаналізована структура та досліджені механізми формування поля вітру над поверхнею води Чорного моря та його сезонний цикл.

2. The large-scale processes in the ocean-atmosphere system are explored - North-Atlantic oscillation, El-Nino-Southern oscillation in Pacific, interdecadal climatic processes in the Atlantic, influencing on regional Ukraine climate, and also Ukraine climate features, determining by these large-scale processes. The links between the elements of El-Nino-Southern oscillation phenomenon, surface temperature anomalies relations with heat fluxes in the Atlantic ocean, climate variability in the Atlantic ocean on interdecadal scales are explored in the Thesis. The seasonal instability of the atmosphere-ocean interaction process is studied using characteristic Lyapunov exponents. It is shown, that spring instability in the tropical Pacific ocean is related to the growth of El-Nino event. The phenomenon of the synoptic processes intensity modulation by low-frequency atmospheric circulation processes is studied using bispectral analysis. The method of canonical correlation analysis is used to explore a relation between the precipitation on the Ukraine territory with the atmospheric circulation, conditioned by the intensity and cyclone trajectories modulation by North-Atlantic oscillation. Surface wind field structure in the Black Sea is analysed, its seasonal cycle and generating mechanisms are studied.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волощук Володимир Михайлович

2. Волощук Володимир Михайлович

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 04.00.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шапіро Наум Борисович

2. Шапіро Наум Борисович

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 04.00.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черкасов Леонід Васильович

2. Черкасов Леонід Васильович

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 04.00.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лаппо Сергій Сергійович

2. Лаппо Сергій Сергійович

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 04.00.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Єремеев Валерій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Єремеев Валерій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.